

Sygn. akt I CSK 717/22

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Kowalski

w sprawie z wniosku I. R., K. R.
z udziałem [...] "P." spółki akcyjnej w P.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w P.
z dnia 29 października 2020 r., sygn. akt XV Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawców I. R. i K. R. od postanowienia Sądu Okręgowego w P. z 29 października 2020 r. w sprawie z wniosku I. R. i K. R. przy udziale Przedsiębiorstwa [...] „P.” S.A. w P. o ustanowienie służebności przesyłu należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, o przede wszystkim publicznoprawnym celu (postanowienia SN: z 7.10.2020 r., II CSK 670/19; z 24.02.2016 r., V CSK 488/15). Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie. Rolą skargi kasacyjnej nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających uchybienia, lecz ochrona

interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i prawa pozytywnego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący przytoczyli przesłankę z art. 398⁹ § 1 punkt 4 k.p.c., tj. oczywistą zasadność skargi.

Oparcie wniosku na tej przesłance wymaga wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (*prima facie*), bez konieczności pogłębionej analizy, sprzeczności wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (m.in. postanowienia SN: z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08).

Skarżący powinien zawrzeć w skardze wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym przejawia się oczywistość naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia SN: z 5 września 2008 roku, I CZ 64/08, z 19 grudnia 2001 roku, IV CZ 200/01, z 9 czerwca 2008 roku, II UK 37/08).

Skarżący wskazali, że oczywistej zasadności skargi upatrują w fakcie naruszenia przez zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 8 Konstytucji RP poprzez brak bezpośredniego zastosowania art. 64 Konstytucji oraz zastosowanie przepisu art. 292 k.c. w zw. z art. 285 k.c. w sposób sprzeczny z przepisami art. 2, art. 21 ust 1-2, art. 31 ust. 2-3, art. 32 ust. 1-2, art. 37 ust. 1-2 i art. 64 ust. 1-3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej poprzez stwierdzenie, że istnieje możliwość zasiedzenia służebności gruntowej na rzecz osoby, będącej przedsiębiorcą przesyłowym, a nie na rzecz osoby będącej właścicielem nieruchomości władnącej,

podczas gdy z ustawy (art. 285 k.c.) wprost wynika, że służebność gruntowa może być ustanowiona tylko i wyłącznie na rzecz właściciela nieruchomości władnącej i może mieć jedynie na celu zwiększenie użyteczności nieruchomości władnącej lub jej oznaczonej części, i jednocześnie nie istnieje i nie istniał żaden przepis ustawy, który by wprowadzał do systemu prawnego instytucję służebności gruntowej ustanawianej nie na rzecz właściciela nieruchomości władnącej. Zwrócili uwagę, że wykładnia dopuszczająca nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści prawa służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorcy przesyłowego, w istotnym zakresie modyfikuje treść klasycznej gruntowej i jest to oczywista i niedopuszczalna interpretacja prawotwórcza.

Stanowiska tego nie sposób podzielić. Przede wszystkim skarżący nie wykazali kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie, dopuszczało się możliwość istnienia służebności przesyłu, jako służebności gruntowej, pozwalającej na korzystanie ze znajdujących się na nieruchomości urządzeń przesyłowych przez przedsiębiorcę wykorzystującego je w swojej działalności gospodarczej (zob. orzeczenie SN z dnia 31 grudnia 1962 r., II CR 1006/62, OSPiKA 1964, poz. 91; uchwały SN z dnia 3 czerwca 1965 r., III CO 34/65, OSNC 1966, nr 7-8, poz. 109; z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142 i z dnia 7 października 2008 r.). Możliwość umownego i sądowego ustanowienia tego rodzaju służebności, pozwala ubiegać się o stwierdzenie jej zasiedzenia na podstawie art. 292 k.c., co Sąd Najwyższy potwierdził po wprowadzeniu do kodeksu cywilnego konstrukcji prawnej służebności przesyłu, wyjaśniając, że przed uregulowaniem w kodeksie cywilnym tej służebności (art. 305¹ -305⁴ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności, odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa (uchwały SN; z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, Biuletyn SN 2008, nr 10, s. 8; z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13; wyroki SN z dnia 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08

i z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08). Sąd Najwyższy wypowiadał się przy tym na ten temat również po wydaniu przez Trybunał Konstytucyjny, powoływanego przez skarżących orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 17 października 2018 r., P 7/17, w którym postępowanie zostało umorzone, podtrzymując swoje uprzednie stanowisko (por. np. postanowienia SN: z dnia 9 listopada 2018 r., V CSK 502/17; z dnia 9 kwietnia 2019 r., V CSK 51/18; wyrok SN z dnia 5 marca 2021 r., I CSKP 84/21).

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

[as]